

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien häirintää ja pyydystämistä, munien haltuunottamista sekä johdannaisten ja munien hallussapitoa

Hakija

Helsingin yliopisto / Roseanna Thorogood

Asia

Lupahakemus rauhoitettujen lintujen pyydystämiseen, verinäytteenottoon ja käyttäytymiskokeiden suorittamiseen, lintujen pesinnän häirintään ja kuvaamiseen, kuoriutumattomien munien haltuunottoon sekä munien ja verinäytteiden hallussapitoon ja kuljettamiseen Etelä-Pohjanmaalla ja Uudellamaalla tutkimustarkoituksessa.

Hakemus

Taustaa

Suomen akatemian ja Helsingin yliopiston rahoittamalla tutkimushankkeella on seuraavat osatavoitteet:

- 1) Ymmärtää yksilöiden välisiä eroja sen suhteen, miten kauas ne levittäytyvät.
- 2) Selvittää, miten sopeumat yksilöiden käyttäytymisessä muuntelevat eri ympäristöoloissa.
- 3) Määrittää, riippuuko käen ja sen isäntälajien resilienssi eroista puolustuskäyttäytymisen voimakkuudessa tai sosiaalisesta vuorovaikutuksesta potentiaalisten isäntälajien sisällä tai välillä.

Vuodesta 2018 lähtien hakija on tutkinut lajien kykyä sopeutua muuttuvaan maailmaan tutkimalla rytikerttusia. Jatkamalla rytikerttusten pesinnän seuranta tulevana vuosina voidaan saada ensikäden tietoa rytikerttusen ja käen vuorovaikutussuhteiden dynamisesta muutoksesta niiden levinneisyysalueen pohjoisrajalla. Käen tutkimus edellyttää myös muiden mahdollisten isäntälajien seuranta. Rytikerttusia loisivan käen vakiintumisen tutkiminen vaatii siten muiden ekologisesti samankaltaisten lajien (lista lajeista toimitettu liitteenä) puolustuskäyttäytymisen tutkimista.

Tutkimuksen tulokset ovat avainasemassa, kun pyritään ennustamaan, miten käyttäytyminen edesauttaa lajien selviytymistä elinympäristöjen muuttuessa. Samalla tuotetaan arvokasta tietoa siitä, miten yksilöiden käyttäytyminen vaikuttaa lajien liikkumiseen, levittäytymiseen ja vuorovaikutussuhteisiin. Lisäksi tutkimus tuottaa ainutlaatuista pitkäaikaisseuranta-aineistoa ruovikkoympäristössä liikkuvien lajien ekologiasta, jota voidaan hyödyntää lajien suojelun tai ruovikkoympäristöjen käytön suunnittelussa. Ylipäänsä ekologisen muutoksen tutkimus yksilötasolla auttaa tuottamaan parempia ennusteita lajien liikkeestä ja muuttuvista vuorovaikutussuhteista, millä on myös yhteiskunnallista merkitystä esimerkiksi ekosysteemipalveluiden ja tautien leviämisen kautta.

Menetelmät

Tutkimus koostuu seuraavista toimenpiteistä:

- 1) ryti- ja ruokokerttusen reviirien ja pesien paikantaminen tutkimusalueilta vuosittain
- 2) emolintujen pyydystäminen
- 3) munien kuvaaminen niiden kuvioimisen ja värityksen vertailemiseksi
- 4) haudontakäyttäytymisen seuranta iButton -lämpötila-antureilla

- 5) verinäytteenotto (emolinnuilta)
- 6) muninta- ja pesäpoikasvaiheessa tehtävät käyttäytymiskokeet pesillä ja pyydystysten yhteydessä tehtävinä häkkikokeina
- 7) pesien seuranta riistakameroilla ruoko- ja rytikertusten keskeisten pesäsaalistajien tunnistamiseksi, rytikertusten pesien keruu pesinnän jälkeen
- 9) muiden ruovikkoympäristön läheisyydessä esiintyvien potentiaalisten käen isäntälajien (lajilista toimitettu liitteenä) pesien etsintä ja käyttäytymiskoe.

Tutkimusprotokolla on suunniteltu huolella siten, että saadaan kerättyä tarvittava tieto minimoiden tutkimuslajien ja niiden elinympäristöjen häirintä. Ryti- ja ruokokertusten sekä muiden mahdollisten isäntälajien reviirit etsitään paikallistamalla laulavat koiraat. Havaitut rytikertukset pyritään mahdollisuuksien mukaan pyydystämään lintuverkoin äänihoukutinta apuna käyttäen ja rengastamaan myöhempää yksilöllistä tunnistamista varten. Pesiä etsitään aiemmin paikannetuilta reviereiltä menemällä ruovikkoon (tai muihin habitaatteihin ruovikon välittömässä läheisyydessä) jalkaisin.

Munintavaiheessa suoritetaan käyttäytymistestejä vuosittain enintään 100 rytikertusen pesällä ja 100 ruokokertusen pesällä, joissa kirjataan ryti- ja ruokokertusten käyttäytymisvaste keinotekoisiiin uhkiin: muoviseen käkeeseen (pesäloinen), harakkaan (pesärosvo) tai taviin (tai muuhun vastaavaan vaarattomaan kontrolliin), joita esitetään kullakin pesällä 10 minuutin ajan. Tutkittaessa sosiaalisen informaation käyttöä, pystytetään 10–40 m etäisyydelle kohdepesästä tyhjä kohdelajin pesä, jolle asetetaan muovinen käki ja soitetaan nauhalta 10 minuutin ajan ryti- tai ruokokertusen varoitusääntä, ja kirjataan kohdepesän lintujen reagointi tähän "naapuriin", minkä jälkeen testataan, muuttuuko niiden vaste muovikäkeen omalla pesällä.

Käenmunien havainnointia testataan lisäämällä pesään viimeisen käkiesityksen jälkeen paranneltu 3D-printattu ja värjätty muna, tai värjätään isännän oma muna myrkyttömällä merkkäuskynällä, joka ei todistetusti vaikuta munan kuoriutumistodennäköisyyteen. Emolintujen välitöntä reagoitua munaan kuvataan pienellä videokameralla, ja pesällä käydään tarkistamassa kolmen vuorokauden kuluttua, onko ylimääräinen muna poistettu. Tämä on standardikäytäntö mittaamaan lintujen alttiutta loismunan hylkäämiseen. Ryti- ja ruokokertusten sopeutumista mahdolliseen pesäloisintaan tutkitaan myös vertailemalla munien kuviointia ja väritystä eri populaatioissa. Tätä varten osalla pesistä munat siirretään varovasti standardoidulle kuvauslustalle, kuvataan kalibroiduilla kameroilla ja palautetaan välittömästi pesään. Vastaavasti kuvataan myös kaikki isäntälajien pesistä löydetty käenmunat tutkiaksemme käen sopeutumista isäntiinsä.

Pesän koon ja materiaalikoostumuksen vaikutusta pesänsisäiseen lämpötilaan ja haudontakäyttäytymiseen seurataan iButton -lämpötila-antureilla, joita asetetaan yksi pesän sisäpuolelle ja yksi sen ulkopuolelle. Kyseistä anturia käytetään yleisesti tähän tarkoitukseen eri lintulajien tutkimuksessa, ja sen ei ole dokumentoitu aiheuttavan haittaa haudonnalle pesäkupin materiaaliin kiinnitettynä. Anturit asetetaan paikalleen haudontavaiheessa, ja poistetaan pesästä ennen poikasten kuoriutumista.

Pesäpoikasten ollessa 5–7 vuorokauden ikäisiä ne rengastetaan. Samassa yhteydessä yritetään pyydystää lintuverkoilla vuoron perään kumpikin emolintu, jota pidetään hallussa noin 35 minuuttia. Tänä aikana pyydetty emolintu rengastetaan tai olemassa oleva rengas luetaan, otetaan verinäyte, mitataan ja asetetaan pyyntipaikan läheisyyteen asetettuun koehäkkiin. Häkissä linnun liikkumista videoidaan standardoiduissa olosuhteissa 15 minuutin ajan, minkä jälkeen häkin luukku avataan. Häkkikokeeseen otetaan mukaan arviolta noin 270 emolintua kolmen vuoden aikana.

Petojen ja mahdollisten pesäloisten havainnointia varten pesien läheisyyteen asennetaan riistakameroita. Riistakamerat ovat häiriötä aiheuttamaton tapa tutkia lajien

välisiä interaktioita niiden luonnollisessa elinympäristössä. Tutkimuksessa on käytettävissä 20 riistakameraa ja ne tullaan asentamaan arviolta noin 100 pesälle tutkimuksen aikana. Kamera jätetään kuvaamaan pesää riittävän etäisyyden päähän pesältä niin, että kameran läsnäolo vaikuttaa mahdollisimman vähän lintujen ja mahdollisten petojen käyttäytymiseen (noin 1 metri). Kamerat asetetaan syvälle ruovikkoon siten, että kuva-alueelle ei voi vahingossa osua esimerkiksi ulkoilureiteillä liikkuvia ihmisiä. Kameran asentamista varten ei katkota ruovikkoa ja yksityisalueilla pyydämme aina etukäteen maanomistajan luvan kameran asentamiseen. Kameroihin liitetään tiedote tutkimuksen tarkoituksesta ja tutkimusryhmän yhteystiedot.

Lisäksi nyt haettavalla kaudella haetaan lupaa kerätä ja pitää hallussa enintään 100 rytikerttusen pesää niiden ominaisuuksien ja käytettyjen pesämateriaalien tarkempaa tutkimusta varten. Rytikerttusten pesät hajoavat talven aikana, joten ne rakentavat jokaisen pesinnän aluksi uuden pesän.

Rytikerttusten käkiloisinnan jatkuvuuden tutkimiseksi tutkitaan myös muita ruovikkoympäristön läheisyydessä esiintyviä potentiaalisia isäntälajeja ja niiltä saatavaa mahdollista sosiaalista informaatiota. Tutkimusruovikoiden läheisyydestä etsitään yhteensä 30 potentiaalisen muun isäntälajin pesää. Pesinnän edistymistä ja seurataan ja munintavaiheessa testataan isännän puolustautumista käen loisintaa vastaan yllä kuvatulla menetelmällä.

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Nyt haettava lupajakso mahdollistaa yllä olevien tavoitteiden mukaisen tutkimuksen luonnonvaraisten lintujen käyttäytymisestä niiden luonnollisessa elinympäristössä. Lisäksi tutkimus jatkaa vuonna 2018 aloitettua seurantaa rytikerttusen levittäytymisestä ja sopeutumisesta elinympäristönsä muutokseen, sosiaalisen informaation käyttöä, sekä yhteisevoluutiota pesäloisen, käen, kanssa. Ryti- ja ruokokerttunen ovat erinomainen lajipari näiden kysymysten tutkimiseen, sillä ne ovat ekologialtaan samankaltaisia, mutta rytikerttuset ovat levittäytyneet hiljattain Suomeen, kun taas ruokokerttuset ovat maassamme vakiintuneita ja laajalle levinneitä. Rytikerttunen on yleinen isäntälaji käelle Euroopan levinneisyysalueensa muissa osissa muttei Suomessa, kun taas ruokokerttusia käytetään harvoin isäntänä. Nämä erot tarjoavat mahdollisuuden vertailla käyttäytymistä, fenotyyppistä muuntelua ja genotyyppisiä olemassa olevaan dataan levinneisyysalueen ytimistä. Rytikerttuselle on lisäksi saatavilla kromosomitasoinen referenssigenomi. Tämä projekti kartuttaa pitkäaikaisseurantana arvokasta tietoa kerttusten pesimäekologiasta Suomessa, mitä on hankalakulkuisen ruovikkoelinympäristön vuoksi muuten mahdollista seurata lähinnä epäsuorasti rengastusaineistosta.

Lintujen häiritseminen pesimäaikaan on välttämätöntä, sillä pesimäaikainen käyttäytyminen ja lisääntymismenestys ovat ensisijaisia tutkimuskohteita, ja tutkimuslajit ovat pitkän matkan muuttajia eli viipyvät Suomessa vain pesimäaikaan. Lintujen pyydystäminen puolestaan on välttämätöntä, jotta niiden käyttäytymispiirteitä voidaan tutkia kontrolloiduissa häkkikoeolosuhteissa, ja jotta ne voidaan yksilöllisesti merkitä ja tunnistaa.

Verinäytteenotto on välttämätöntä, sillä genomitason sekvensointiin tarvitaan riittävästi hyvälaatuista DNA:ta, jota linnuilta saa parhaiten verinäytteestä. Sekvensointi mahdollistaa yksilöiden genotyyppien selvittämisen, populaation geneettisen monimuotoisuuden seuraamisen sekä käyttäytymispiirteiden perinnöllisen taustan tutkimuksen. Verinäytteen otto ennen käyttäytymiskoetta pitää myös protokollan vertailukelpoisena aiempien vuosien kanssa. Luonnonvaraisilta linnuilta saadut verinäytteet säilyvät vuosikymmeniä ja muodostavat yhdessä muun samoista yksilöistä

kerättävän aineiston kanssa arvokkaan resurssin tulevia perinnöllisyystutkimuksia varten.

Vaikutus tutkimuslajeille

Aiempi tutkimus sekä vuosina 2018–2023 saatu kokemus osoittavat, etteivät pyydystetyt linnut kärsi kokeista. Kaikkia toimenpiteitä on käytetty myös aiemmin tutkimusryhmän toimesta, eikä minkään edellä mainitun toimenpiteen arvioida aiheuttavan pysyvää haittaa lintujen pesimämenestykselle. Vuonna 2020 havaittiin, että pienessä osassa tapauksia isännät vaurioittivat yhtä tai useampaa omista munistaan 3D-munan ollessa pesässä, ja 3D-munien käyttö lopetettiin. Nyt hakija on kehittänyt uuden 3D-munan, joka jäljittelee mahdollisimman tarkasti aidon käenmunan ominaisuuksia. Näin minimoidaan isännän omien munien vaurioitumisriski. Toimien mahdollisia haittavaikutuksia seurataan ja tarvittaessa menettelytapaa muutetaan välittömästi.

Haittojen minimointi

Tarkoituksena on havainnoida lintujen luontaista käyttäytymistä ja pesimämenestystä, eli tutkimuksesta aiheutuvaa häirintää vältetään kaikin keinoin. Ruovikossa liikutaan jalan, pesien sijainnit merkitään GPS-koordinaatein kartalle ja seuraavilla käynneillä pesiä lähestytään mahdollisimman suoraviivaisesti mutta niin, ettei kasvillisuuteen muodostu polkuja tai hajujälkiä. Pesälle suunnistamista helpotetaan huomaamattomalla teippimerkinnällä, jotta pesää ympäröivä ruovikko pysyy mahdollisimman koskemattomana. Jokaisella käyntikerralla kerätään mahdollisimman paljon aineistoa, käynnin kesto pidetään mahdollisimman lyhyenä ja käyntikerrat minimoidaan. Samoin mahdolliset tutkimuksen ulkopuolisten lajien pesät merkitään GPS-koordinaatein muille lajeille aiheutuvan häiriön minimoimiseksi. Hakija kiinnittää erityistä huomiota saalistusriskiin ja tutkii riistakameroilla, aiheuttaako toiminta pesällä lisääntyneitä saalistusriskisiä.

Käyttäytymistesteissä käytettävät yksilömäärät perustuvat statistiseen voima-analyysiin, jonka avulla tilastollisesti merkitsevän tulokset saamiseksi tarvittava pienin mahdollinen mahdollinen näytekoko voidaan arvioida. Analyysin tueksi tarvittavat tiedot vaihteluväleistä mitattavissa muuttujissa perustuvat aiempiin tutkimuksiin samoilla lajeilla sekä kolmen viime vuoden aikana kerättyyn aineistoon, joten osataan arvioida tarvittavat yksilömäärät varsin tarkkaan. Rytikertusten pesäpuolustusta testataan 100 pesällä, koska vain noin 30 % pesistä puolustautuu.

Se, että aidon naapuripesän sijaan käytetään keinotekoisia käkiä ja ääninauhoitteitavanhalla pesällä, joka sijoitetaan vähintään 10 m päähän tutkittavasta rytikertuksen tai ruokokertuksen pesästä, vähentää kokeesta aiheutuvaa mahdollista epäsuoraa saalistusriskiä. Ääninauhosite voi herättää saalistajien huomion ja ohjata ne manipulaation kohteena olevalle pesälle. Enintään 15 minuuttia kestävien pesällä tehtävien käyttäytymistestien välissä pidetään aina vähintään 2 tunnin mittainen tauko.

Munien väliaikainen poistaminen pesästä on turvallinen keino kuvata munien kuviointia ja väri vaihtelua standardoidusti. Munia käsittelee vain kokenut ryhmän jäsen.

Pesäpoikaset rengastetaan 5–7 vrk ikäisinä, jolloin ne ovat tarpeeksi suuria rengastettaviksi, mutta kuitenkin vielä niin pieniä, että pesän ennen aikaisen hylkäämisen riski on pieni. Samassa yhteydessä pyydetään aikuiset linnut äänihoukutinta hyväksi käyttäen siten, että vain yksi vanhempi on kerrallaan kiinniotettuna noin 35 minuutin ajan kultakin pesältä. Näin minimoidaan pesintävaiheessa aiheutettava häiriö ja poikashoivaan aiheutuva häiriö. Kokemuksemme mukaan aikuiset linnut palaavat kokeen jälkeen välittömästi pesän läheisyyteen.

Pesäkäynnit

Kaikkiaan käyntejä kertyisi suunnitellulla protokollalla enintään kahdeksan: pesän löytäminen, tarvittaessa pesinnän vaiheen tarkistus, ensimmäinen käkikoe pesällä, kameran vienti ja haku pesältä, toinen käkikoe pesällä, munan poishaenta, poikasten rengastuskäynti (ja vanhempien pyynti pesän läheisyydessä). Toisaalta, jos pesä löytyy esimerkiksi haudontavaiheessa, käyntejä tulee vain kolme: pesän löytäminen, kuoriutumisajankohdan tarkistus ja poikasten rengastus. Arviolta noin puolella pesistä käyntejä kertyy kolme.

Muiden isäntälajien kuin ryti- ja ruokokerttunen pesillä vierailaan vähemmän: pesän löytäminen, tarvittaessa pesinnän vaiheen tarkistus, yksi käkikoe, jonka yhteydessä lisätään pesään keinotekoinen muna ja kamera kuvaamaan lintujen käyttäytymistä, kameran haku noin 2 h kuluttua, sekä viimeinen käynti 3 vuorokauden kuluttua, jolloin mahdollisesti pesässä yhä oleva keinotekoinen muna poistetaan.

Kunkin käynnin kesto pidetään mahdollisimman lyhyenä: käkikoe kestää 5 minuuttia siitä, kun emolintu on saapunut 3 metrin läheisyyteen pesästä, ja 15 minuuttia jos lintuja ei näy. Muut käynnit ovat kestoiltaan tätä lyhyempiä. Käynneillä on pääsääntöisesti vain yksi ihminen.

Hallussapito

Lupaa haetaan myös verinäytteiden, enintään 100 rytikerttusen pesän ja kuoriutumattomien käen munien hallussapitämiseen kymmeneksi vuodeksi. Hallussapitopaikka olisi Helsingin yliopisto, jonne näytteet kuljetetaan tutkimusalueilta.

Lupa-aika

Lupaa haetaan ajalle 1.5.2024-31.8.2029. Tutkimus tehdään vuosittain lintujen pesimäkauden aikana (1.5.–31.8.). Tutkimusprojektilla on rahoitusta vuoteen 2026 saakka ja useita rahoitushakemuksia vetämässä, joiden rahoituskaudet jatkuvat vuoteen 2029 saakka.

Hakemusalue

Ryti- ja ruokokerttusille soveltuvia elinalueita ovat järven- ja merenrantaruovikot. Ruokokerttusukset ovat levittäytyneet koko maahan, kun taas rytikerttusten runsaimmat pesimäkannat keskittyvät Uudellemaalle ja Varsinais-Suomeen. Rytikerttusia kuitenkin tavataan myös keskisestä Suomesta ja rannikoita myöten aina Pohjois-Pohjanmaalle saakka. Lintujen etsiminen ja pyydystys keskitetään aiempien vuosien kokemuksen perusteella etelärannikolle Kirkkonummi-Porvoo-välille. Paikallinen tuntemuksemme näistä ruovikoista mahdollistaa pesien löytämisen mahdollisimman vähäisellä häiriöllä, sillä hakija tietää parhaat alueet, jonne kerttuset palaavat ja rakentavat pesänsä vuodesta toiseen. Tutkimuksen tämänhetkisenä tavoitteena on myös ymmärtää yksilöiden liikkumista ja dispersaalialueita vuosien välillä, minkä etelärannikon tutkimusalueiden seuranta mahdollistaa. Koska ruovikkoalueiden laatu vaihtelee vuosittain mm. jäätalanteesta riippuen (rytikerttusukset tarvitsevat edellisvuotisten ruokojen röyhyjä ja varsia pesän rakennusmateriaaliksi), emme voi kuitenkaan ennalta osoittaa täsmällisiä tutkimusalueita.

Tutkimus toteutetaan ruovikkoalueilla pääosin suojelun alueiden ulkopuolella. Tutkimustoimia ei tehdä alle 1 km etäisyydellä Rengastustoimiston koordinoimista seurantapyyntialueista, eikä laidunnuksessa olevilla alueilla, vaan vain niiden ulkopuolella ruovikossa.

Muut luvat

Tutkimus on jatkoa hakijan aiemmille luvuille (VARELY/758/2018, VARELY/799/2019 ja VARELY/1249/2021) vuosina 2018–2023. Aiempina vuosina selvitettiin mm. miten sosiaalisen informaation saanti muuttaa rytikerttusen käyttäytymistä Suomessa, ja miten

sosiaalisen informaation määrä vaikuttaa puolustuskäyttäytymiseen loisimattomassa ja loisitussa populaatiossa. Lisäksi rengastus- ja DNA-aineistosta selvitettiin lajin levittäytymishistoriaa, geneettistä monimuotoisuutta ja eriytyneisyyttä levinneisyysalueen eri osissa, sekä tuotettiin referenssigenomi.

Hakijan hankelupa (ESAVI/7117/2021) yllä kuvatuille tutkimustoimenpiteille koskien 1000 ryti- ja 1000 ruokokerttusta on voimassa 30.4.2026 saakka. Lisäksi Metsähallituksen myöntämä lupa MH 2280/2021 ryti- ja ruokokerttututkimukseen, näytteenottoon ja liikkumiseen Espoon Laajalahdella ja Kirkkonummen Norra Fladetin, Smedjevikenin-Medvastön, Kotilahden ja Fladetin suojeluun varatuilla alueilla on voimassa 15.8.2025 saakka. Sekä hankelupa että Metsähallituksen lupa anotaan tutkimusjakson aikana uudestaan.

Määräykset, joita hakemus koskee

Hakemus koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja lintulajeja (rytikerttunen, ruokokerttunen, käki, hemppo, pajusirkku, rautiainen, mustapääkerttu, peukaloinen, punavarpunen, punarinta, pikkulepinkäinen, lehtokerttu, pensaskerttu, keltasirkku, tiltalti, hernekerttu, niittykirvinen, metsäkirvinen, peippo, pajulintu, keltavästaräkki, kirjosiippo, västaräkki, leppälintu, luhtakerttunen).

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:n kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden, niiden osien tai johdannaisien sekä munien hallussapito ja kuljetus on kielletty. Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen 87 §:n kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan tutkimuksen toteuttamiseen alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa tutkimustoimenpiteisiin on voimassa vuosina 2024–2026 ajalla 1.5.–31.8. Helsingissä, Kirkkonummella, Espoossa, Porvoossa ja Närpiössä.
- 2 Lupa verinäytteiden ja munien hallussapitämiseen Helsingin yliopistolla on voimassa 31.12.2034 asti.
- 3 Näytteiden ottamiseen on oltava asianmukaiset koe-eläinluvut. Lintuja pyydystettäessä ja käsiteltäessä on toimittava rengastusluvassa ja koe-eläinluvassa mainituin ehdoin.
- 4 Tutkimus tulee toteuttaa niin, ettei sillä ole merkittävää häiriötä tutkimuslajien tai tutkimusalueiden muun rauhoitetun linnuston pesinnälle. Mikäli toiminta aiheuttaa terveyttä vaarantavaa liiallista stressiä lintuyksilöille tai merkittävää häiriötä pesinnälle (pesintä on vaarassa keskeytyä), toimenpiteet on keskeytettävä ja lintu vapautettava välittömästi. Muuten linnut on vapautettava viivytyksettä tutkimustoimenpiteiden jälkeen.

- 5 Mikäli kuvauksen havaitaan merkittävästi häiritsevän pesintää, tulee kameralaitteisto käydä viipymättä poistamassa.
- 6 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisesti toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 7 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä ja hallussapitopaikassa (esim. puhelimessa) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 8 Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
- 9 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 10 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä alueellisten ELY-keskusten kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.

Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain vuoden loppuun (31.12.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/1899/2024 varustettuna. Raportista tulee käydä ilmi 1) käsiteltyjen yksilöiden määrä toimenpiteittäin ja lajeittain, 2) toimenpiteiden ajankohta ja paikka, 3) arvio eri toimenpiteiden vaikutuksesta pesintään (lintujen reagointi). Lisäksi raportoidaan haltuunotettujen munien sekä kerättyjen verinäytteiden määrä lajeittain.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Tutkimuksella saadaan uutta tietoa mm. yksilöiden levittäytymisestä uusille alueille ja puolustusmekanismeista käen loisintaan. Tuloksilla on merkitystä, kun halutaan ennustaa, miten lintuyksilöiden käyttäytyminen vaikuttaa lajin selviytymiseen muuttuvassa ympäristössä. Lisäksi ruovikkoelinympäristöissä elävien lajien parempi tuntemus voi auttaa lajien suojelussa ja ruovikkojen käytön suunnittelussa.

Kohdelajien suotuisan suojelutason tai sen saavuttamisen ei katsota vaarantuvan. Lintuja ei ole lupa vahingoittaa tai liiallisesti stressata, ja tuloksilla on suojelullista merkitystä. Tutkimukseen on perusteltua käyttää ryti- ja ruokokertusia, sekä muita ruovikkojen lintulajeja hakemuksen liitteen mukaisesti. Näin käen loisintaa ja lintujen puolustusmekanismeja voidaan tutkia kattavasti.

Tutkimuksessa pyritään minimoimaan kohdelajeille ja tutkimusalueiden muulle lajistoille aiheutuvia haittoja. Hakija on tyydyttävästi kuvannut keinoja häiriön minimoimiseksi, mutta mikäli näistä huolimatta pesintä on vaarassa keskeytyä tai lintuyksilön terveys vaarantuu, tulee toimet lupaehtojen mukaisesti keskeyttää.

Hakijan aiemmista poikkeusluvista on raportoitu lupaehtojen mukaisesti ja hakija huolehtii muista tarvittavista luvista. Vuoden 2023 luparaportin mukaan käyttäytymiskokeiden ja verinäytteenoton jälkeen kaikki parit jatkoivat munimista, hautomista tai poikueen ruokkimista.

Vastaavan tiedon saamiseksi tutkimuskäyttöön ei ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua. Hakijalla on menetelmistä aiempaa kokemusta ja ne ovat yleisesti käytettyjä.

Lupa on myönnetty vuoden 2026 pesimäkauden loppuun asti voimassa olevana. Varma rahoitus on tähän asti ja mikäli lisärahoitusta saadaan, on kolmen vuoden jälkeen hyvä

mahdollisuus arvioida lupaehdoja ja tutkimuksen pääpainossa mahdollisesti tapahtuneita muutoksia.

Muuta huomioitavaa

Pesät otetaan haltuun pesinnän loputtua, eikä rytikerttunen käytä samoja pesiä toistuvasti, joten pesien haltuun ottaminen, hallussapito ja kuljettaminen eivät tarvitse luonnonsuojelulain mukaista poikkeuslupaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelit 1, 10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Lintujen pesimäkausi on alkamassa ja tutkimusta on perusteltua päästä toteuttamaan ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen ja tutkimuksellisen intressin vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut yksikönpäällikön sijainen Teija Jokinen.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Uudenmaan ELY-keskus kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Helsingin poliisilaitos kirjaamo.helsinki@poliisi.fi

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos kirjaamo.lansi-uusimaa@poliisi.fi

Itä-Uudenmaan poliisilaitos kirjaamo.ita-uusimaa@poliisi.fi

Pohjanmaan poliisilaitos kirjaamo.pohjanmaa@poliisi.fi

Helsinki helsinki.kirjaamo@hel.fi

Kirkkonummi kirkkonummen.kunta@kirkkonummi.fi

Espoo kirjaamo@espoo.fi

Porvoo kirjaamo@porvoo.fi

Närpiö staden@narpes.fi
SLL Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry. uusimaa@sll.fi
SLL Pohjanmaan piiri ry. pohjanmaa@sll.fi
Tapiola Kanta-Häme-Uusimaa / Pohjanmaa ry. info@tapiolary.fi
Natur och Miljö r.f. kansliet@naturochmiljo.fi
Helsingin luonnonsuojeluyhdistys helsy@sll.fi
Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry. suojelusihteeri@tringa.fi
Porvoon seudun lintuyhdistys ry. (PSLY) psly@birdlife.fi
Suupohjan Lintutieteellinen Yhdistys ry. jukkapekkataivalmaki@gmail.com ,
ville.yliteevahainen@gmail.com
Ostrobothnia Australis r.f. (OA) ralf@wbe.fi , oa@oa.fi

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/1899/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
VARELY/1899/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää Liisa 30.04.2024 13:44

Ratkaisija Jokinen Teija 30.04.2024 14:06

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42069

Telefax: 029 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.